

Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel

JAARVERSLAG

2012/2013

Inhoud

Voorwoord van de voorzitter	3
Toelichting van de penningmeester	5
Beheergroep Sparrenrijk	6
Bomencommissie	7
Florawerkgroep	8
Paddenstoelenwerkgroep	9
Werkgroep Ruimtelijke Ordening	10
Werkgroep Dommelbeheer	13
Knotploegen	14
Poelenwerkgroep	17
Vogelwerkgroep	19
Vlechtheggen werkgroep	27
Publiciteitsgroep	30
Bestuurssamenstelling van de WNLB	31

Afbeelding op de omslag: jonge Schotse Hooglanderstier in het Dommelgebied.

Voorwoord van de voorzitter

---

a.i. Godelise van Kessel

Voor u ligt het jaarverslag van het afgelopen seizoen 2012-2013. Het is weer een fraai werk geworden waarin te lezen valt over de activiteiten van onze werkgroepen.

Voor het bestuur is het een roerig seizoen gebleken. Het ad interim bestuur heeft te kennen gegeven met ingang van het nieuwe seizoen 2013-2014 te willen stoppen. Tevens werd besloten tot een andere opzet van besturen waarbij de coördinatoren een grotere rol krijgen toebedeeld en het geheel geleid wordt door een dagelijks bestuur met een voorzitter, secretaris en penningmeester. Het proces hiertoe is steeds constructief verlopen. De uitgezette zoektochten naar een oplossing voor het dagelijks bestuur hebben gelukkig geresulteerd in een herschikking van functies binnen de resterende bestuursleden. Met ingang van het nieuwe seizoen bestaat het dagelijkse bestuur uit Marco Meihuizen, voorzitter, Erik Kerpel, secretaris en Lex Meijdam, penningmeester. Wij wensen hen heel veel plezier en succes met deze functies, er ligt een schone taak op hen te wachten.

Het bestuur vergadert sinds dit seizoen twee-maandelijks waar de dagelijkse zaken worden besproken. Deze bestuurs-overleggen zijn steeds bij een van de bestuursleden thuis. Twee keer is een coördinatoren overleg georganiseerd in De Walnoot. Tijdens deze overleggen ontstaat een 'kruisbestuiving' van bestuur naar coördinatoren maar ook naar de coördinatoren onderling. Deze overleggen worden door beide partijen als zeer waardevol ervaren en geven inspiratie en energie om zaken op te pakken. met de nieuwe opzet van besturen komt er een nieuwe uitdaging bij.

De kwartaaloverleggen met Natuurwerkgroep Liempde en gemeente zijn dit jaar maar mondjesmaat uitgevoerd. Redenen hiervoor liggen binnen de gemeentelijke organisatie. Tijdens het overleg is steeds de rol van WNLB en Natuurwerkgroep Liempde (NWGL) binnen de gemeente het onderwerp en hoe dit kan worden vormgegeven. De gemeente spreekt uit dat het werk van WNLB een grote rol speelt in de plannen die de gemeente maakt. Dit blijkt ook wel uit de waardering die steeds wordt uitgesproken als het gaat om bijvoorbeeld de rol die we hebben gespeeld voor en tijdens de werken rondom Dommel door Boxtel, welke pas geleden met een groot festijn zijn geopend. De contacten zijn constructief en positief.

Ten leste verwoord ik hier de fijne contacten die we onderhouden met het waterschap. Ook hier constructieve overleggen die worden gevoed door meedenkers van leden van WNLB.

Ik ben trots op WNLB en verlaat na mijn voorzitter a.i.-periode deze organisatie niet. Ik blijf in actie binnen de publiciteitsgroep en hoop u vanuit die positie te mogen blijven benaderen. Ik denk met plezier aan de afgelopen periode terug en dank een ieder in het in mij gestelde vertrouwen.

Veel leesplezier gewenst!

Godelise van Kessel
Voorzitter a.i. WNLB

HELAAS
GEEN VERSLAG
ONTVANGEN

HELAAS
GEEN VERSLAG
ONTVANGEN

HELAAS
GEEN VERSLAG
ONTVANGEN

**HELAAS
GEEN VERSLAG
ONTVANGEN**

**HELAAS
GEEN VERSLAG
ONTVANGEN**

**HELAAS
GEEN VERSLAG
ONTVANGEN**

Werkgroep Dommelbeheer

Theo van der Heijden

Door de werkgroep wordt in het Dommelgebied tussen de Bosscheweg en de A2 (zuidzijde) het toezicht en het beheer uitgevoerd. In dit gebied grazen Schotse Hooglanders. Deze extensieve begrazing houdt in dat de dieren het gehele jaar in het gebied kunnen verblijven en 's winters niet worden bijgevoerd.

De leden van de werkgroep voeren om de beurt wekelijks het toezicht uit. Dat houdt in het in het oog houden van de aanwezigheid en gezondheid van de dieren. Daarnaast het controleren van de omheining en de spanning, de aanwezigheid van zwerfvuil in of rondom het gebied en het toezien dat er geen schade of vernielingen zijn.

In 2013 lopen in het gebied nu twee koeien en een jonge stier (*links boven*). In het afgelopen jaar is de nieuwe brug over de Bosscheweg gerealiseerd met een onderdoorgang voor vee. Door nalatigheid van de gemeente is het nog steeds niet mogelijk om van deze onderdoorgang gebruik te maken. Het wachten is nog steeds op een rapport van de gemeente over het beheer van het Dommeldal in de toekomst. Door de drie onderdoorgangen bij de fietsbrug, de brug over de Bosscheweg en de brug over de Achterberghstraat is het mogelijk om een trek te realiseren vanaf het oostelijke deel (de waterloop van de kanovereniging de Pagaai) via deze onderdoorgangen tot voorbij de Achterberghstraat. Het aantal dieren kan dan flink uitgebreid worden.

Het contract tussen Gemeente en WNLB (Beheergroep Dommeldal) is al geruime tijd verlopen. Aan de Gemeente is bekend gemaakt dat er alleen sprake kan zijn van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst als de begrazing door koeien (Schotse Hooglanders) wordt voortgezet.

Knotploegen

José Poort en Frans van de Sande, Aad van der Helm, Ad Sleenhoff

Mens & werk

42 unieke personen doen enkele keren per jaar mee met het winterse wilgenknotwerk, en dat is zeker uniek te noemen!

Bij de maandagploeg worden voor elke 3-wekelijkse werkdag 27 WNLB-leden aangeschreven, bij de zaterdagploeg staan 30 leden op de lijst. Daarvan werken 15 mensen zowel op maandagen als op zaterdagen, de zogenaamde 'dubbelgangers', 12 vrijwilligers werken exclusief op maandag bij 'hun' knotploeg, 15 alleen op zaterdag. (daarnaast spenderen ze tijd en krachten veelal ook nog op donderdag in de Sparrenrijkgroep en in andere werkgroepen van de WNLB).

Het gemiddelde aantal werkers op zo'n werkmorgen is **16,3** man.

Dit seizoen was er veel sprake van afwezigheid door ziekte. Je kunt merken dat we een dagje ouder worden! Niettemin is de werkkraft enorm!

Na twee keer 'knotkijken', afspraken maken en voorbereiden op 13 en 29 september en op de jaarlijkse knottersvergadering van 24 oktober was de (regenachtige) start weer op de Nationale Natuurwerkdag van 3 november. Deze keer met alleen WNLB-ers bij de lage knotten van Lambertusweg 4 in Gemonde, na een flinke voorbereiding door de maandagploeg.

Door beide groepen samen is er op **15 data** gewerkt bij **19 adressen** in Boxtel; Vier keer is er op 1 dag bij 2 projecten (soms ook grote!) geknot. Soms is een project zo groot of ingewikkeld dat er zowel op maandag als op zaterdag aan wordt gewerkt. Dat was vijf keer het geval. Een keer moest de klus daarna zelfs nog op een volledige derde werkdag afgewerkt worden door de Sparrenrijkgroep!

Het totaal aantal **geknotte bomen** was **393**; **opgeknippt** werden **64 bomen**.

Berenwerk of slaven-arbeid? En dat noemen wij vrijwilligerswerk!

De maandagploeg heeft 6x alléén aan een projectadres gewerkt, de zaterdagploeg 5x. Eén gepland adres is vervallen wegens het overvolle programma en veel verschuivingen o.a. wegens langdurige sneeuw en kou.

Gemiddelde deelname: **16,3 man**. We komen met beide knotploegen op:

de maandagploeg:	337,5 u
de zaterdagploeg:	<u>508,5 u</u>
	846 u
met de Sparrenrijkgroep :	<u>54 u</u> extra knotkracht
Totaal aan knot-manuren	900 u

Daarbovenop werd er nog 18 uur extra werk geleverd bij de bewonerstuin van kasteel Stapelen.

Wat gebeurt er met het hout?

Enkele keren werd het hout weer verwerkt in een houtwal voor vogels, zoogdieren, paddestoelen en insecten, andere keren ging het in rook op en 1x was er geschikt materiaal voor een 'vlechtwandje' op de Kinderboerderij. (Op de foto de fiets van Frans)

Veel takhout ging ook dit jaar naar de dierentuin in Tilburg voor de olifanten. Dat was veel 'sleepwerk' naar de weg, maar beperkte ook uren van 'klein zagen' tijdens het werken. Volgende keer moeten de olifanten maar meehelpen sjouwen of ter plekke de bomen snoeien, zoveel werk was het aan de Lagevoortseweg! (Of we moeten een behoorlijke kar en tractor ter beschikking hebben!)

In 'eigen tijd' werd 'dik hout' opgeruimd, klein gezaagd en als stookhout gekocht (!) door enkele WNLB-leden. Dat hout geeft zo wel 3x warmte: bij het onderhoudswerk, het zagen van vervoerbare stukken en bij het stoken!

Waar kun je de resultaten zien?

Ze staan nu met een korte pruik te pronken, ga maar fietsen, je ziet ze al van veraf: bij de Bosrand 4, de Geelders 2 en 4 (langs de Schijndelsedijk), op de Heult 18, aan de Lagevoortseweg 8, de St. Lambertusweg 4 en 20, de Liempdseweg 3, Kalksheuvel 26, de Kempseweg 15, bij de Ketting: Selissen 2 en 9, de Koevoortseweg 7a en 10, de Koppenhoefstraat 2, de Mijlstraat 88 en 121 en de Roond 26 (allemaal prive-adressen dit jaar).

Een en al halleluja dus?

Nee, dat zeker niet. Voor het landschap is ons werk een aanwinst, da's zeker. De vraag is wel: hoe houden we dit goed vol.

Het lijkt wel dat we meer dan genoeg mensen hebben, maar...

Er is heel veel (voorbereidend) werk te doen, we hebben dringend 2 nieuwe coördinatoren nodig! Afgelopen jaar is er al veel aandacht besteed aan Arbo-zaken. Daar moeten we zeker goed mee doorgaan!

Zoals je op de foto kunt zien werken we Arbo-zorgvuldig met de nieuw gekochte hesjes, pilonnen en helmen. Wat een samenwerking van groepen onderling. Er is veel kettingzaagwerk, soms is er daarvoor te weinig mankracht (aanwezig).

Het is zwaar werk, en nog steeds juttten we elkaar op! De leeftijd begint op te spelen, zowel bij de kettingzagers als bij de hulptroepen. Natuurlijk kan niet iedereen elke keer komen, maar het is wel beter dat ook te laten weten, zodat de werkuitvoering op de werkdag zelf gemakkelijker kan verlopen.

We moeten duidelijkere afspraken maken met elkaar, maar ook met de eigenaren, en ons daar ook aan houden. Nu zijn we soms zo 'flexibel', dat het tijdens het werken niet altijd even gestructureerd meer verloopt.

Soms is het moeilijk (de hoeveelheid en de omstandigheden tijdens het) werk in te schatten, de ene keer zijn we dan vroeg klaar, de andere keer veranderen we van werktactiek of zetten we toch maar weer een tandje bij om het toch af te krijgen.

En soms missen we gewoon een kar met tractor als de afstanden groot zijn.

Ook zou het goed zijn om de financiële aspecten en afspraken nog eens goed onder de loep te nemen.

Een dringende oproep:

coördinatoren/werkvoorbereiders, zagers en dag-leiders gevraagd!

Ad Sleenhoff en Frans van de Sande (beiden volgend seizoen ex-coördinator!)

Aad van de Helm, José Poort

Poelenwerkgroep

Marie José Meertens

De voornaamste activiteiten van de poelenwerkgroep waren ook afgelopen jaar weer

- Overzet van amfibieën tijdens de voorjaars trek
- Poelenadoptie Boxtelse scholen
- Monitoren van Dommelpoelen

Daarnaast was er regelmatig overleg met gemeente Boxtel, Waterschap de Dommel en Natuurmonumenten.

Een enkele keer werd door particulieren advies gevraagd over zaken die op het werkterrein van de groep liggen.

In de poelenwerkgroep zijn 15 WNLB-ers actief. Bij de overzetacties in het voorjaar waren er dit jaar 25 personen betrokken, leden en niet-leden van de WNLB.

De lange koude winter en het late voorjaar speelde een onprettige rol bij bijna alle activiteiten van de poelenwerkgroep. Een aantal geplande acties moesten worden verzet of afgelast. Toch zijn er voldoende positieve zaken te melden.

Overzet amfibieën

Op de Molenwijkseweg werden schermen geplaatst en emmers ingegraven tussen manege en spoorwegovergang.

Op de Kempseweg gebeurde dat, zoals eerder, ter hoogte van huisnummer 7 en de houtwal richting Kampina. Omdat vorige jaren ook veel slachtoffers vielen in de nabijheid van het kruispunt met de Annadreef en er voldoende materiaal was werd de vijfsprong beveiligd.

De amfibieëntrek verliep vreemd. Tussen 6 en 10 maart werden een aantal dieren overgezet. Daarna viel de vorst in en lag de trek stil. Heel vervelend voor de overzetters, want iedere dag moeten toch de ingegraven emmers worden gecontroleerd. Pas een maand later, op 9 april kwam de zaak weer op gang. Na 20 april werden er geen dieren meer gevonden in de emmers.

Jammer was, dat door de onvoorspelbaarheid van de trek de geplande overzetacties met de kinderen geen doorgang konden vinden.

Resultaten:

	Padden	Kikkers	Salamanders	Dood
Molenwijkseweg	748	125	17	11
Kempseweg nr 7	171	14	3	1
Kempseweg Houtwal	58			2
Kempseweg/Annadreef	388	15	1	173

Uit deze resultaten blijkt hoe moeilijk het is de vijfsprong Kempseweg-Annadreef-Bosrand te beveiligen. In de eerste dagen van de trek werden er daar nog veel dieren doodgereden. Na het bijplaatsen van een flink stuk scherm ging het beter.

Het opzetten en opruimen ging dit jaar heel soepel. Het vaste team heeft duidelijk ervaring opgebouwd. Op de Molenwijkseweg ging het afbreken en weer opbouwen in verband met de menwedstrijd zelfs supersnel. De mensen van Natuurmonumenten hielpen op de Kempseweg weer volop mee. Een deel van het materiaal is opgeslagen in de werkschuur van Natuurmonumenten. Het overige, grootste deel, dat in bruikleen is van de gemeente Boxtel, heeft een plek bij de Hollandia Groengroep in Best.

Poelenadoptie

Kinderen van vier Boxtelse basisscholen brachten dit jaar weer een of meer bezoeken aan de door hun school geadopteerde poel. Samen met leden van de poelenwerkgroep zochten ze naar waterbeestjes in de poel of werkten mee om de poel en directe omgeving schoon en toegankelijk te houden.

De Molenwijkschool werkte met twee groepen bij hun poel. De Angelaschool, Amaliascholen de Vorsenpoel elk met één groep. Op deze drie scholen was er ook een gastles over leven in en rond de poel.

In verband met het koude en late voorjaar zijn er geen nieuwe scholen in het programma opgenomen dit jaar. Twee Boxtelse scholen, die hebben aangegeven belangstelling te hebben voor het project, worden komend najaar benaderd, zodat volgend voorjaar het eerste bezoek aan de eigen poel kan worden gebracht.

In het kader van hun 150 jarig bestaan zet Waterschap de Dommel 150 personen in het zonnetje door middel van een medaille als blijk van waardering voor hun inzet voor watergerelateerde activiteiten in hun werkgebied. Marie José Meertens mocht er in maart een ontvangen voor het werk voor het adoptieproject. Dit is toch een blijk van waardering voor de hele poelenwerkgroep.

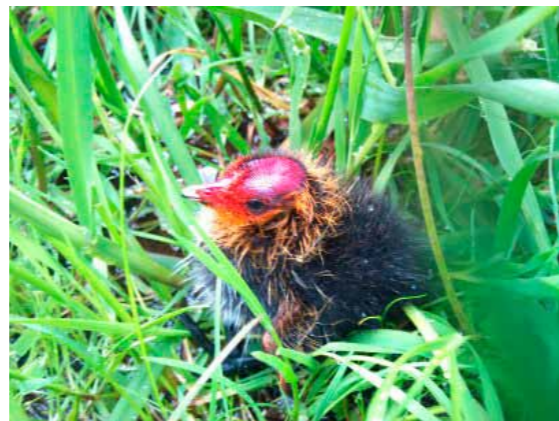

Monitoren Dommelpoelen

Bij het gereed komen van het project *Dommel door Boxtel* zijn in de nabijheid van de Dommeloovers een aantal poelen opgeleverd. Door Waterschap De Dommel is aan de werkgroep gevraagd de ontwikkeling van de poelen te volgen. De leden van de werkgroep houden deze nauw in de gaten. Het tempo waarin zich planten en dieren in en nabij de poelen vestigen blijkt erg verschillend.

Resultaten van de monitoring zullen eens per drie jaar gepubliceerd worden door waterschap.

Bij grote poel achter Stapelen is vorig najaar een mengsel inheemse oever- en waterplanten ingezaaid, dat door José Poort speciaal voor dit doel was verzameld. Een grote hoeveelheid zaad is ook bij Waterschap De Dommel bezorgd voor het inzaaien van delen van de Dommeloovers.

Vogelwerkgroep

Frans Maas

Inleiding

Het loopt weer tegen het najaar en de eerste vogels vliegen alweer naar het zuiden. Het is nagenoeg helemaal stil om ons heen. Bijna geen vogelgeluid meer te horen. Wat een verschil met een paar maanden terug. In het buitengebied vliegen de Boerenzwaluwen nog rond maar het duurt niet lang meer of ook zij zijn verdwenen. Als het zo stil wordt in de natuur weten wij dat de tijd daar is om de vogelervaringen van het afgelopen vogeljaar te boek te stellen. Maar de stilte in deze tijd van het jaar verklaart ook waarom het merendeel van de activiteiten zich in het voorjaar afspeelt. En dat is terug te lezen in dit jaarverslag. In het voorjaar komen de vogels terug van hun winterverblijven. Daar hebben we dit keer extra aandacht aan gegeven middels citaten uit correspondentie tussen de leden van de VWG onderling. U vindt dat terug bij de “eerstelingen” van dit voorjaar.

Het jaar 2012 sloten we af als het jaar van de Grauwe Klauwier en Klapkester. De *Patrijs* is in 2013 door Sovon en Vogelbescherming Nederland uitgeroepen tot de vogel van het jaar. Een echte ouderwetse akkervogel, maar door de veranderingen in de landbouw en dan met name het agrarisch grondgebruik, een vogel die op de rode lijst terecht is gekomen. Uiteraard in dit verslag ook een opname over de actualiteit van onze activiteiten inzake de uilenbescherming. Sinds 2011 hebben we een andere aanpak van de uilenbescherming. Over de verrassende positieve resultaten meer in het jaarverslag. We hebben weer geïnventariseerd op bijzondere soorten. Dit jaar in het stroomdal van de Beerze, Kleine Aa, en Smalwater. In het jaarverslag geven we ook inzicht in onze activiteiten door het jaar heen. Dat betreft de normale activiteiten zoals bezoeken aan scholen, excursies voor de leden, deelname landelijke vogeltrektelling, braakballen uitpluizen etc etc.

De “eerstelingen” van het vogeljaar 2013:

Het langdurige koude voorjaar was de oorzaak dat de zomervogels veel later dan andere jaren terugkeerden vanuit hun winterverblijven. Een kort overzicht van de diverse mailberichten uit het voorjaar:

dinsdag 5 maart:

“Het begon vanmorgen al om 04.15 toen een grote groep kraanvogels van west naar oost vloog, van onder belicht door de toren van de Petrusbasiliek. Ik werd wakker van het geluid. Een half uur later een tweede groep dezelfde richting en wederom heel veel kraanvogelgeluid.”

woensdag 6 maart:

“Hallo allemaal, ik kan daar vandaag 2 mannetjes roodborsttapuit op de Kampina en

2 wulpen op Banisveld aan toevoegen.”

“Bij het Belversven klapekster en roodborsttapuit. Tenslotte ijsvogel over de Achterste stroom. Leve het voorjaar!”

“Vanmorgen genoten van jubelende veldleeuweriken in de omgeving van Bakel, het wordt echt lente!”

“Ook 2 veldleeuweriken op de heide in de Kampina.”

“Woensdagmorgen omstreeks 9.30 uur vlogen er zo’n 100 Kraanvogels over Boxtel Oost richting Duitsland. Een schitterend gezicht!”

zaterdag 30 maart:

“Vanmorgen omstreeks 07.30 uur in ons inventarisatiegebied hoorde ik mijn eerste tjiptjaf. Ik had tot heden de vogel alleen nog maar gezien, nu was hij heel goed te horen. Mijn vroegste waarneming van deze vogel ooit was in 1990. Toen hoorde ik hem op 23 februari. Bij Hoeve de Bosrand had zich de eerste Boerenzwaluw alweer gemeld. Dat is in mijn reeks van waarnemingen van de Boerenzwaluw redelijk aan de vroege kant.”

zondag 14 april:

“Afgelopen vrijdag 12/4 in onze tuin de eerste zang van de Zwartkop. Hij was nog zeer bescheiden.”

donderdag 9 mei:

“De laatste dagen is het mooi vogelweer. Er is dan ook regelmatig sprake van eerste waarnemingen zoals die van o.a. Nachtegaal, Bosrietzanger, Wielewaal, Boomvalk. Het land begint weer aardig vol te lopen.”

Tuinvogeltelling 19 en 20 januari

In dit het weekend vond wederom de jaarlijkse Tuinvogeltelling plaats. 12 Leden van onze VWG hebben daaraan meegedaan. Wij telden op die 12 locaties 23 soorten met totaal 338 vogels. De Holenduif was de meest getelde. Landelijk was de Huismus nr. 1, Koolmees nr. 2 en de Merel op nr. 3.

Uilenbescherming

Het hele jaar door zijn we bezig met de bescherming van de Kerkuil en Steenuil. Ieder jaargetijde brengt andere activiteit met zich mee. Zo is het in het najaar van belang de kasten te controleren op gebruik en vervolgens schoon te maken. Indien de kasten niet gebruikt zijn door de Steenuil of de Kerkuil bestaat de kans dat andere holenbroeders zoals Kauw, Spreeuw en Holenduif gebruik hebben gemaakt van de kast. Die vogels sjouwen daar een hele hoop nestmateriaal in waardoor ze niet meer geschikt zijn voor uilen. Dus is schoonmaak een belangrijke winteractiviteit. We hebben in de loop der jaren Boxtel breed 65 kasten voor de Steenuil en 32 kasten voor de Kerkuil geplaatst. De lange winteravonden zijn ook heel erg geschikt om na te denken over het plan van aanpak voor het nieuwe uilenseizoen. Dat hebben we de afgelopen winter dan ook gedaan. Met ondersteuning van medewerkers van Brabants Landschap hebben we onze aanpak tegen het licht gehouden. We hebben met collega uilenbeschermers uit Schijndel in Boxtel se gebieden gemonitord op geluid, met verrassende resultaten. We hebben overdag een rondrit gemaakt door het Schijndelse- en het Boxtelse buitengebied met de uilenbeschermers uit Schijndel om te zien op welke plaatsen de kasten zijn opgehangen en hoe de gebieden eruit zien. De aanleiding van dit alles was het feit, dat tot wij tot 2011 hooguit slechts 2 à 3 broedgevallen per jaar hadden. Vogelwerkgroepen in ons omringende gemeenten hadden aanzienlijk meer broedgevallen van de Steen- en Kerkuil. Aan de hoeveelheid geplaatste kasten kon het niet liggen. We hebben diverse aspecten van de uilenbescherming nader geanalyseerd en geconcludeerd dat, gezien het vergelijkbare biotoop met de andere gemeenten, de geslaagde broedgevallen hoger zouden moeten zijn. Weliswaar hebben gemeenten als Schijndel en St. Oedenrode geen A2 en worden die gemeenten niet doorsneden met een intensief bereden spoorlijn. Maar op andere onderdelen is er redelijk veel overeenkomst.

Dat heeft geresulteerd in een andere aanpak van de monitoring van steen- en kerkuil. In het kort komt er op neer dat we het grondgebied van de gemeente in vier rayons hebben ingedeeld. Per rayon hebben we een rayonhoofd aangewezen en hebben de leden die bereid waren mee te werken aan de beschermingsactiviteiten verdeeld over de vier rayons. Door op deze manier te werken konden de activiteiten geïntensiveerd worden.

Onze nieuwe werkwijze is als volgt: In het voorjaar wordt intensiever gecontroleerd op de aanwezigheid van roepende mannetjes Steenuil. Op de locaties waar we een Steenuil gehoord hebben gaan we in de zomer gericht kijken naar mogelijke bezetting van de kasten met jonge Steenuilen.

De 6 broedgevallen van de Steenuil en 3 van de Kerkuil in 2012 gaven al snel een indicatie dat de nieuwe aanpak, vooral voor de Steenuil, duidelijk lonend was. Die positieve lijn wilden we ook graag in 2013 vasthouden. Voor 2013 heeft dit voor de Steenuil geresulteerd in 9 kast- en 3 vrije broedgevallen.

Voor de Kerkuil hebben we vanwege een andere levenswijze van deze nachtvogel voor een andere aanpak gekozen. Die wijkt niet zoveel af maar dat ligt ook aan de

vogel. Deze uil laat zich niet zo gemakkelijk horen en is daardoor in het voorjaar ook heel moeilijk te traceren. De kasten voor de Kerkuil worden normaal gesproken in de maand juni bezocht en gecontroleerd op de aanwezigheid van jonge Kerkuilen. De Kerkuil is een echte muizeneter. In het koude voorjaar van 2013 waren er echter heel weinig muizen en daardoor waren de Kerkuilen ook niet in staat om voldoende voedsel te verzamelen voor de jongen. Tot op dit moment is voor 2013 slechts één geslaagd weliswaar een laat broedgeval van de Kerkuil bekend. De jonge Kerkuilen, 3 in totaal, zaten eind augustus nog in de kast.

21 augustus

1 september

We hebben ook de contacten met de eigenaren van de panden waar we een nestkast voor Steen- en Kerkuil hebben hangen geïntensiveerd. Middels een nieuwsbrief proberen we de mensen te informeren over onze activiteiten die op hun erven plaats vinden. Wij kennen onze positie en zijn blij dat wij steeds op de medewerking van deze mensen kunnen rekenen. Wij zijn er zuinig op!

Jaarlijks wordt het aantal kasten van de Steen- en Kerkuil uitgebreid. We zijn zeer blij met de beschikbaarstelling van nestkasten door Brabants Landschap. Daarnaast wordt door Brabants Landschap ondersteuning verleend op allerlei gebied en is er een keer per jaar een bijeenkomst waar alle uilenbeschermers van Brabant bijeen komen om ervaringen uit te wisselen.

Wat betreft de Bos- en de Ransuil ondernemen we (nog) niet zoveel activiteiten. Hooguit melden we de slaapplekken van de Ransuil.

Bijzonder op het gebied van de uilen was dit jaar de aanwezigheid van een Oehoe in het centrum van Boxtel. De Oehoe op deze foto werd gesignaleerd in de Molenstraat maar bleek een ontsnapt exemplaar te zijn uit een particuliere verzameling.

Jaar van de Patrijs

Nog maar veertig jaar geleden was de Patrijs een kenmerkende soort van het Nederlandse platteland. Maar sinds de jaren zeventig zijn de aantallen met ruim 95% afgenomen. De Patrijs is bezig te verdwijnen uit Nederland. SOVON en Vogelbescherming willen dat niet laten gebeuren. Ieder jaar komt een andere bedreigde soort aan de beurt voor extra onderzoek naar het voorkomen in ons land. Als het gaat om een vogel zoals de Boerenzwaluw in 2010 dan heb je de gegevens vrij snel bij elkaar. Een Boerenzwaluw is vrij gemakkelijk op te sporen. Daarvoor hoef je alleen maar de agrarische bebouwing af te struinen. Dan zie je ze wel aan- en afvliegen, vooral als ze jongen hebben. Met Patrijzen is dat heel anders. Die bewegen zich laag door de velden en hebben een hele goed schutkleur waardoor ze moeilijk waar te nemen zijn. In het voorjaar vormen Patrijzen koppeltjes en daarvoor moet je in die tijd het veld in om te luisteren naar roepende mannetjes. Eind augustus, begin september zijn er jongen en trekken de ouders met hun kroost door de velden. Patrijzen krijgen 6 tot 12 jongen, die in de nazomer/herfst nog gezamenlijk als groep door het veld gaan. Het opsporen van de patrijzen hebben we gekoppeld aan de gebiedsindeling van de steen- en kerkuil en aan de organisatorische opzet via de rayonhoofden. Omdat in de maand september de Patrijzen met jongen door de velden trekken is het van belang om in die maand de Patrijzen te inventariseren. Daarom in het op dit moment nog niet bekend hoeveel geslaagde broedgevallen er op Boxtels grondgebied zijn. Ook hiervoor geldt: in de Sprokkel komen we er op terug.

Inventarisatie 2013

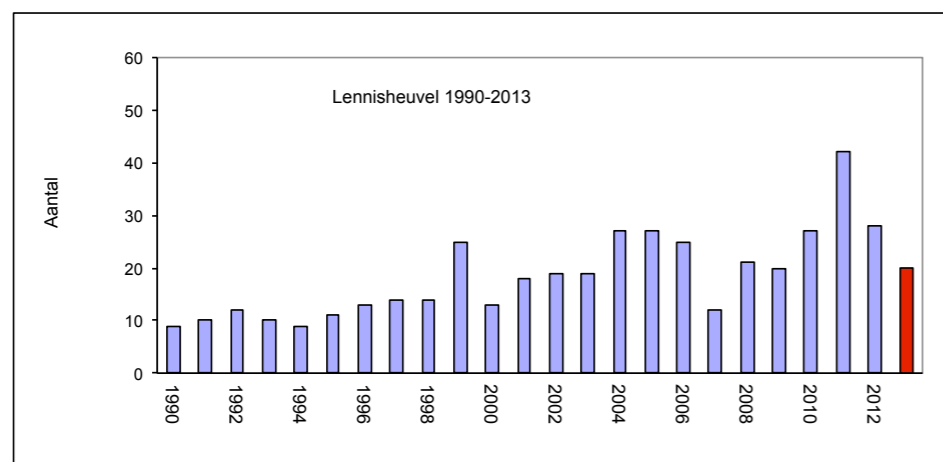
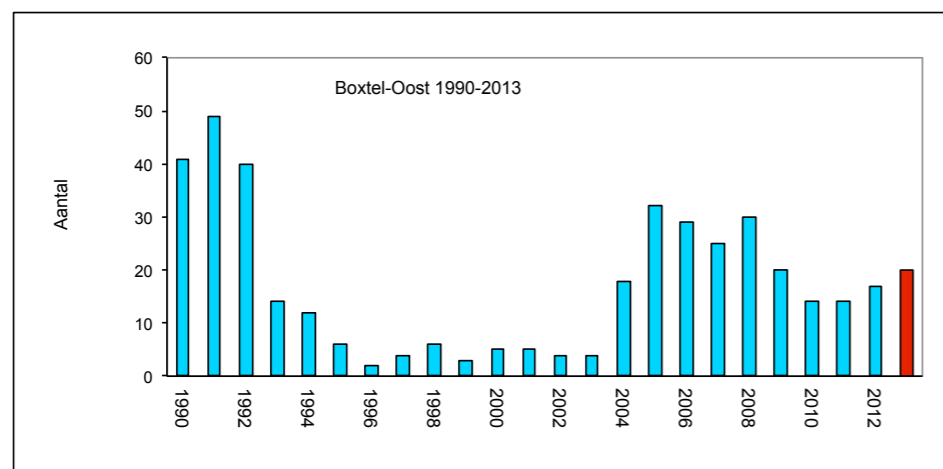
In 2013 hebben we in het stroomdal van de Beerze, Kleine Aa en Smalwater geïnventariseerd op bijzondere soorten. Het is een heel mooi nieuw natuurgebied, in beheer bij Natuurmonumenten, met daarin een hele mooie vogelstand. Er zijn 10 inventarisatierondes afgelegd. Zeer wisselende weersomstandigheden, de eerste ronde eindigde in een sneeuwjacht! We hebben geteld vanaf de brug Kempseweg Zuid tot aan de spoorlijn Boxtel - Oisterwijk. Het is verrassend om te zien hoe snel een dergelijk gebied van agrarische oorsprong, met rechte waterlopen, omgetoverd wordt in een vogelrijk gebied met meanderende beken. Bijzondere waarnemingen waren een nest met jonge Sperwers, broedende Krakeend, Braamsluiper, Blauwborst, Roodborsttapuit, Putters, Kneutjes, Wielewaal,

Spotvogels en Bosrietzangers. Merkwaardigerwijs geen Rietgorzen en Rietzangers. Veel riet is er ook niet op de sterk opgeschoonde oevers. De meest bijzondere waarneming betreft de Gele Kwikstaart. Het gaat mogelijk om twee broedgevallen. Heel bijzonder omdat deze vogel de laatste twintig jaar niet meer in onze omgeving heeft gebroed.

De Boeren- en Huiszwaluw

Dit jaar hebben we de Boerenzwaluwen wel gezien en gehoord maar niet geteld. Dat gaan we over een paar jaar wel weer doen, zodat we een vergelijking kunnen maken met een eerdere telling in 2011. De Gier- en Oeverzwaluw hebben we nog nooit geïnventariseerd. Vooral de Gierzwaluw is moeilijk waar te nemen. Dat is anders met de Huiszwaluw. Die laat zich gemakkelijker tellen. Het is namelijk een koloniebroeder die in groepen bij elkaar, onder de bij voorkeur witte dan wel lichte overstek van woonhuizen, broedt.

In onze gemeente zijn 2 broedlocaties. In de wijk Oost in de componistenbuurt met vooral bezette kunstnesten en in Lennisheuvel vooral in het Gescheurd Hemd waar de Huiszwaluw nog in staat is zelf zijn nest te bouwen. Waarschijnlijk is het nestmateriaal voor de Huiszwaluw in Lennisheuvel beter bereikbaar. In Oost zit het aantal broedgevallen in een stijgende lijn. Niet spectaculair maar er is vooruitgang. Dat gaat niet op voor de huiszwaluwen in Lennisheuvel. In 2011 hadden we daar nog 42 broedgevallen. In 2012 nog 28 en nu nog maar 20. We proberen te achterhalen wat daarvan de reden kan zijn. Zodra we daar meer informatie over hebben zullen we daaraan aandacht geven in de Sprokkel.

Plaatsing en controle nestkasten

Er zijn vooral voor de uilen weer nestkasten bijgeplaatst. Op dit moment zijn de totalen als volgt:

Soort	Nieuw in 2013	Totaal	Bezet in 2013
Huiszwaluw	0	48	20
Gierzwaluw	0	20	3
Stenuil	9	74	9
Kerkuil	2	37	1
Grote gele kwikstaart	0	3	onbekend
Torenvalk	0	1	onbekend

Houtsnippentelling

Door SOVON is afgelopen zomer een houtsnippentelling georganiseerd in het gebied de Mortelen. Daaraan hebben wij ook meegedaan. Wij hebben gedurende een aantal maanden wekelijks geteld op het telpunt 103, gelegen in het verlengde van Kinderbos in de westelijke Mortelen. De Houtsnip is een vogel, die in de avondschemer actief wordt. Al vliegend maakt hij een geluid, dat wordt omschreven als knorrend of tsjippend. Het telpunt bestaat uit een open plek in het bos waar de houtsnip, soms met meerdere tegelijk, overvliegt. Aan de eindrapportage wordt door de medewerkers van Sovon gewerkt.

Overige activiteiten

Een korte opsomming van de overige meest in het oog springende activiteiten van het afgelopen seizoen. We hebben in het najaar 2012 een bezoek gebracht aan het Moergestels Broek, een gebied waar de weidevogels zoals Grutto, Kievit en Tureluur nog volop te horen en te zien zijn. In onze gemeente komt alleen de kievit nog tot broeden. Het bezoek aan de Leemputten in Udenhout leverde 39 soorten op. We hebben voor het Waterschap De Dommel in het najaar en voorjaar een Dommelinventarisatie uitgevoerd. De Groene Jonker, een prachtig natuurgebied in Zuid Holland, is middels een dagexcursie onder leiding van een lokale gids bezocht. Een prachtige dag. De vogeltrektelling is al jaren een vast onderdeel op het programma. De eerste zaterdag in oktober wordt in het Groene Woud breed geteld. Een mooie activiteit.

Tijdens de Nationale Vogelweek in mei hebben we een vogelwandeling georganiseerd door Sparrenrijk. Het was een mooi moment om burgers kennis te laten maken met het vogelleven in Sparrenrijk. Er was aandacht voor de Wespandief, die men in het Groene Woud gedurende een wat langere periode wil gaan inventariseren en waaraan wij een bijdrage hebben geleverd.

Ook het afgelopen jaar hebben we op scholen in Boxtel met leerlingen van het basis-onderwijs activiteiten uitgevoerd. Kennismaking met het vogelleven op jonge leeftijd is voor kinderen heel belangrijk. Jong geleerd is oud gedaan!

Bovenstaande foto is van de excursie naar De Groene Jonker op 2 februari 2013

Tot slot

Dit is een overzicht van onze hoofdactiviteiten van het afgelopen jaar. Vooruitkijkende naar het volgende verslagjaar kunnen we al melden dat we in 2014 extra aandacht gaan geven aan de Spreeuw, de Vogel van het jaar 2014.

We hopen de lezer met deze bijdrage enig inzicht gegeven te hebben in onze activiteiten van het seizoen 2012 – 2013.

Vlechtheggen werkgroep

Frank de Bont

Zoals u allen in 'Sprokkels' heeft kunnen lezen is de werkgroep in 2012 voortvarend van start gegaan. In het vroege voorjaar van 2012 (28 februari en 19 april) zijn er 2 theorie-avonden geweest in Het Hof van Liempde.

De schooljeugd heeft op 28 maart 2012 tijdens de Boomplantdag een flink stuk vlechtheg mee helpen aanplanten. Nabij camping/vakantieoord Dennenoord is een flink stuk aangepakt dat als ecologische verbindingzone moet gaan fungeren tussen de Kampina en het ons welbekende Sparrenrijk.

Op 26 oktober is er een delegatie van de projectgroep 'Vlechtheggen in het Groene Woud' op werkbezoek geweest in Boxtel. Zij hebben enkele locaties bekeken waar inmiddels vlecht-heggen door ons waren aangeplant.

Op zaterdag 10 november en 17 november stonden twee praktijkinstructies op het programma.

In het mooie natuurgebied De Vilt nabij Beugen (bij Boxmeer) hebben wij de broodnodige instructie opgedaan. Voor de meeste groepsleden was het de eerste keer dat er echt een bestaande haag tot een vlechtheg werd "omgetoverd".

Zaterdag 2 februari 2013, onder redelijk barre winterse omstandigheden, is een praktijkinstructie gehouden in het Maasheggengebied. De meidoorn- en sleedoornheg was daar enkele meters hoog en best lastig om die tot een vlechtheg om te buigen. Samen met enkele aanwezige instructeurs is het ons toch gelukt om er wat van te maken.

Het Nederlands Kampioenschap Heggenvlechten in Oeffelt op 10 maart 2013 hebben wij maar gelaten voor wat het was. Wij hebben ons als groep niet ingeschreven als deelnemer aan dit jaarlijks NK. Toch maar wat meer oefenen!

Op woensdag 20 maart 2013 heeft de schooljeugd de aangeplante vlechtheg nabij Dennenoord wat verder uitgebreid. Tijdens de werkzaamheden van de schooljeugd trok er een fikse sneeuwbuï over Boxtel e.o., maar gelukkig hebben zij zich daardoor niet laten ontmoedigen. Het resultaat zal moeten worden afgewacht. Pas over een jaar of vijf-zes is er sprake van een goed aangegroeide haag die kan worden 'omgelegd' als vlechtheg.

Het project 'Vlechtheggen in het Groene Woud' beslaat een tijdvak van 2012 tot ongeveer 2018 en bestaat uit de volgende delen:

- Cursus vlechthekken;
- Aanplant nieuwe heggen en/of opschonen van bestaande heggen, singels en houtwallen;
- Onderhoud van nieuw aangeplante of opgeschoonde heggen, singels en houtwallen;
- Onder begeleiding van vlechthege-deskundigen vlechten van
  - aangeplante nieuwe hagen,
  - opgeschoonde heggen, singels en houtwallen;
- Onderhoud van de vlechthekken.

En nu moeten wij de natuur zijn (of haar) werk laten doen. Geduld is een schone zaak!

Er zijn enkele contacten geweest met Waterschap en Gemeente Boxtel, maar tot concrete afspraken is het nog niet gekomen. We weten al wel dat er plannen zijn om in onze mooie omgeving nog enkele vlechthekken te realiseren.

Wellicht heeft men van overheidswege wat anders aan hun hoofd, want er is een zekere rust neergedaald over de voortgang van het project. Ambtelijke molens draaien langzaam dat is bekend, maar soms staan zij stil en dat kan toch niet de bedoeling zijn! Afwachten wat de toekomst brengt.

Publiciteitsgroep

Godelise van Kessel

8 september 2012, Jaaropening

Op 8 september werd het seizoen 2012 – 2013 geopend met een excursie op de Kampina. We vertrokken vanaf het Verzetsmonument op De Roond. Onze eigen IVN gids Dick Kuus leidde ca. 25 WNLB leden langs Kogelvangersven, Duikersven, Groot Huisven en langs de andere kant weer terug. Afspraak was, dat het een interactieve excursie zou worden: iedereen kon zijn eigen kennis inbrengen. En dat gebeurde ook. Mooi om weer te ontdekken hoeveel kennis er is binnen WNLB. Het kruidenbittertje met een nootje smaakten goed.

9 oktober, lezing, Eetbare paddenstoelen, Cor Kievit

Tijdens de WNLB Jaarvergadering op 9 oktober 2012 kwam ook Cor Kievit, coördinator van de Paddenstoelen werkgroep, aan het woord. Cor presenteerde, zoals hij het zelf ook noemde: iets over paddenstoelen. “Je kunt alle paddenstoelen een keer eten ...”. Hij begon, en eindigde ermee.

22 november 2012, lezing over teken, Hub Tummers

Hub Tummers heeft biologie gestudeerd en is biologie leraar. Maar van daaruit ligt zijn specialisme niet bij teken en de Ziekte van Lyme. Hij kan beschouwd worden als ervarings deskundige want hij is ca. 14 jaar geleden geïnfecteerd geraakt en ernstig

ziek geworden. Zo ernstig, dat als voorlopige diagnoses werden genoemd o.a. multiple sclerose, hersentumor en acute reuma. Uiteindelijk werd de diagnose Ziekte van Lyme gesteld. Dat, gecombineerd met zijn biologie achtergrond, bracht hem er toe zich verder hierin te verdiepen en er lezingen over te geven. Een informatieve avond met veel interactie vanuit de toehoorders was het gevolg.

**12 april 2013,
Bijenmarkt Bijenmarkt Sint Ambrosius**

Op 12 april is WNLB niet aanwezig geweest tijdens de 12^e Bijenmarkt georganiseerd door Bijenvereniging Sint Ambrosius. Jammer, al voor de tweede keer op rij bleek het niet mogelijk hiervoor vrijwilligers te vinden.

**1 juni 2013,
Volkstuinvereniging Ceres**

Op zaterdag 1 juni vierde Volkstuinvereniging Ceres haar 60-jarig bestaan op het eigen terrein aan Onrooi. De tuintjes waren keurig aangeharkt, de bloemen en planten zagen er goed uit. Samen met andere groene verenigingen was WNLB er aanwezig met een stand. Helaas werkte het weer niet mee maar in de frisse temperaturen waren het toch veelal familieleden van de tuinders die de stands bezochten.

Waterschap 150 jaar

Het waterschap bestaat in 2013 150 jaar en wil dit feestelijk jaar 150 decoraties uitreiken aan partijen waarmee al geruime tijd en met volle tevredenheid wordt samengewerkt. In maart viel het Marie José Meertens te beurt een van de decoraties te ontvangen. Tijdens de Waterdag op 22 september heeft ook Marco Meihuizen een decoratie ontvangen. Het bestuur van WNLB feliciteert hen van harte met deze zeer verdiende decoraties.

**26 april 2013,
Koninginnedag, Koninklijke onderscheiding**

Het heeft de koningin behaagt onze José Poort te eren met de versierselen van de Orde van Oranje Nassau. Het was voor José een echte verrassing om door haar familie in het gemeentehuis ontvangen te worden. Lovende woorden van de burgemeester vielen haar te eer waarbij met name haar werkzaamheden bij WNLB werden benoemd. Het bestuur feliciteert haar met deze eervolle onderscheiding.

Bestuurssamenstelling van de WNLB

Bestuur

Voorzitter	Marco Meihuizen	673492
Secretaris	Lex Meijdam	685847
Penningmeester	Erik Kerpel	674599

Coördinatoren

Beheergroep Dommeldal	Theo van de Heijden	683348
Beheergroep Sparrenrijk	José Poort	674740
Bomenadviescommissie	José Poort	674740
Vlechtheggen werkgroep	Frank de Bont	678406
Florawerkgroep	Joost van Rooy	683687
Knotploegen	Frans van de Sande	683117
	Aad van der Helm	677358
	Ad Sleenhoff	685546
Paddenstoelenwerkgroep	Cor Kievit	675160
Poelen werkgroep	Marie José Meertens	073-5518620
Vogelwerkgroep	Frans Maas	675221
Werkgroep Ruimtelijke Ordening	Nico Landwehr-Johan	683709
Publiciteitsgroep	Godelise van Kessel	610640

Webmaster

Sjaak Oerlemans	672906
-----------------	--------

Werkgroep Natuur- en Landschapsbeheer Boxtel

Voorzitter Marco Meihuizen
Munsel 86, 5283 TP Boxtel

Secretaris Lex Meidam
Leenhoflaan 19, 5282 PW Boxtel

Penningmeester Erik Kerpel
Diepenbrockstraat 15, 5283 LE Boxtel

Internet:
www.wnlb.nl
e-mail info@wnlb.nl

Voor inlichtingen en lidmaatschap (à € 12,00)
kunt u zich wenden tot de secretaris:
Lex Meijdam, telefoon: 0411 - 68 58 47